

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

Θεμιστοκλέους 38, 106 78 ΑΘΗΝΑ

τηλ. 210-3813380, 210-3303721, Fax: 210-3834385, e-mail: ooo@otenet.gr

Αρ. Πρωτ. 732 Φ 47,45

Αθήνα, 14 Απριλίου 2021

Προς:

- Διαρκή Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων της Βουλής των Ελλήνων
Πρόεδρο κ. Βασίλη Οικονόμου
- Υπουργό Υγείας κ. Βασίλη Κικίλια
- Αναπληρωτή Υπουργό Υγείας κ. Βασίλη Κοντοζαμάνη

ΘΕΜΑ: Προτάσεις παρεμβάσεων για τη Στοματική Υγεία, σχετικές με την απορρόφηση κενδυλίων από το Ταμείο Ανάκαμψης

Αξιότιμοι Κύριοι,

Η Ελληνική Οδοντιατρική Ομοσπονδία, ενόψει της συνεδρίασης της Επιτροπής, στην οποία θα συζητηθεί το θέμα της απορρόφησης κενδυλίων για την υγεία από το Ταμείο Ανάκαμψης, σας αποστέλλει συνημμένες τις προτάσεις της.

Με τιμή,
Για το Διοικητικό Συμβούλιο της
Ελληνικής Οδοντιατρικής Ομοσπονδίας

Ο Πρόεδρος

Η Γεν. Γραμματέας

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Α. ΔΕΒΛΙΩΤΗΣ

ΜΑΡΙΑ ΜΕΝΕΝΑΚΟΥ

Συνημμένο: (1)

- Προτάσεις παρεμβάσεων για τη ΣΤΟΜΑΤΙΚΗ ΥΓΕΙΑ_ΕΣΠΑ

Κοινοποίηση:

- Γενικό Γραμματέα Δημόσιας Υγείας κ. Π. Πρεζεράκο
- Γενικός Γραμματέας Υπηρεσιών Υγείας κ. Ι.Κωτσιόπουλο
- Γενικό Γραμματέα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας κ. Μ.Θεμιστοκλέους

*«Ολοκληρωμένο πλέγμα παρεμβάσεων στη στοματική υγεία».
Πρόταση της Ελληνικής Οδοντιατρικής Ομοσπονδίας προς την Κυβέρνηση για χρηματοδότηση
από ευρωπαϊκούς πόρους (ΕΣΠΑ 2014-2020, ΕΣΠΑ 2021-2027, Recovery Fund κ.α.)*

Ολοκληρωμένο πλέγμα παρεμβάσεων στη στοματική υγεία

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Είναι επιστημονικά θεμελιωμένο ότι η στοματική υγεία είναι κρίσιμη για την γενική υγεία, την ποιότητα ζωής, την ατομική και συλλογική ευημερία. Ωστόσο, κατά την τελευταία δεκαετία 2010-2020 λόγω της οικονομικής κρίσης η στοματική υγεία του πληθυσμού της Ελλάδας έχει δοκιμαστεί σκληρά. Οι πολίτες δεν διαθέτουν την οικονομική δυνατότητα προσφυγής στον ιδιωτικό τομέα ενώ, παράλληλα, ο δημόσιος οδοντιατρικός τομέας είναι σοβαρά υποστελεχωμένος και με ελλείμματα σε υποδομές και οργάνωση. Το κράτος και η κοινωνική ασφάλιση έχουν ουσιαστικά αποσυρθεί από την αναγκαία χρηματοδότηση του συστήματος στοματικής υγείας και οδοντιατρικής φροντίδας. Επιπλέον, η κατάσταση έχει επιδεινωθεί περαιτέρω λόγω της πανδημίας COVID-19, που έχει αυξήσει το κόστος της οδοντιατρικής φροντίδας, λόγω των αυξημένων μέτρων πρόληψης και προστασίας, καθιστώντας ακόμα πιο δυσχερή την πρόσβαση των πολιτών στις αναγκαίες υπηρεσίες για την προάσπιση της στοματικής τους υγείας. Ως αποτέλεσμα των παραπάνω, σύμφωνα με επιστημονικά δεδομένα, το επίπεδο στοματικής υγείας του πληθυσμού της Ελλάδας έχει επιδεινωθεί και οι ανισότητες και αποκλεισμοί έχουν οξυνθεί.

Είναι, συνεπώς, επιτακτική η ανάγκη ενός ολοκληρωμένου πλέγματος παρεμβάσεων στη στοματική υγεία και την παροχή οδοντιατρικής φροντίδας, με έμφαση στην πρόληψη και την προαγωγή της στοματικής υγείας, με προσδοκώμενα αποτελέσματα τη βελτίωση της στοματικής υγείας του πληθυσμού της Ελλάδας, τη μείωση των ανισοτήτων και των αποκλεισμών και τη σημαντική μείωση του οικονομικού βάρους που επωμίζεται το ΕΣΥ και το Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης εξαιτίας των συνεπειών της κακής στοματικής υγείας.

Δεδομένης λοιπόν της σημασίας της πρότασής μας και λαμβανομένου υπόψη ότι στις προηγούμενη χρηματοδοτική περίοδο υπήρξε σχεδόν μηδενική χρηματοδότηση έργων που αφορούν στη στοματική υγεία κρίνεται επιτακτικής σημασίας η ένταξή της στις παρεμβάσεις που θα χρηματοδοτηθούν από το ΕΣΠΑ, το Recovery Fund, και άλλους ευρωπαϊκούς πόρους.

«Ολοκληρωμένο πλέγμα παρεμβάσεων στη στοματική υγεία».
Πρόταση της Ελληνικής Οδοντιατρικής Ομοσπονδίας προς την Κυβέρνηση για χρηματοδότηση από ευρωπαϊκούς πόρους (ΕΣΠΑ 2014-2020, ΕΣΠΑ 2021-2027, Recovery Fund κ.α.)

Η παρούσα πρόταση συνιστά **σημαντική και αναγκαία μεταρρύθμιση με κοινωνικό και αναπτυξιακό χαρακτήρα**, που αναμένεται να έχει πολύ ουσιαστικά αποτελέσματα στην υγεία, την αειφόρο οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.

II. ΘΕΣΜΙΚΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ & ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Η Ελληνική Οδοντιατρική Ομοσπονδία είναι ο **θεσμικά αρμόδιος φορέας για να εισηγηθεί στην Πολιτεία τις αναγκαίες παρεμβάσεις** με σκοπό την προστασία και προαγωγή της στοματικής υγείας του πληθυσμού της Ελλάδας.

Έχει, επίσης, **σημαντική εμπειρία και εξαιρετικά θετικό απολογισμό στη διαχείριση πράξεων συγχρηματοδοτούμενων από το ΕΣΠΑ** σε προηγούμενες προγραμματικές περιόδους, ενώ η ενεργός συμμετοχή της σε ευρωπαϊκά όργανα οδοντιατρικής πολιτικής διασφαλίζει την συμβατότητα των προτάσεών της με τα διεθνώς κείμενα.

Τέλος, η εκπόνηση και έγκριση από την Ε.Ο.Ο. του **Στρατηγικού Σχεδιασμού 2020-2024** εξασφαλίζει την ένταξη των προτεινόμενων προς χρηματοδότηση παρεμβάσεων σε ένα συνολικό πλαίσιο παρέμβασης, στοιχείο που εξασφαλίζει την **βέλτιστη δυνατή συνάφειά τους με τις πραγματικές, επιστημονικά τεκμηριωμένες ανάγκες** και τη **μέγιστη δυνατή ωφελιμότητα των παρεμβάσεων**.

III. ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η πρόταση της ΕΟΟ στηρίζεται κυρίως:

A. Στις επενδυτικές προτεραιότητες της **Νέας Πολιτικής Συνοχής** της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

- *A smarter Europe;*
- *A Greener, carbon free Europe; more Connected Europe;*
- *A more Social Europe;*
- *A Europe closer to citizens)*

B. Στους πυλώνες της **Ελληνικού Σχεδίου για το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας**:

«Ολοκληρωμένο πλέγμα παρεμβάσεων στη στοματική υγεία».
Πρόταση της Ελληνικής Οδοντιατρικής Ομοσπονδίας προς την Κυβέρνηση για χρηματοδότηση από ευρωπαϊκούς πόρους (ΕΣΠΑ 2014-2020, ΕΣΠΑ 2021-2027, Recovery Fund κ.α.)

- Πράσινη Μετάβαση,
- Ψηφιακή Μετάβαση,
- Απασχόληση- Δεξιότητες – Κοινωνική συνοχή
- Ιδιωτικές Επενδύσεις και μετασχηματισμός της Οικονομίας

Γ. Στη στρατηγική του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τη **Βιώσιμη Ανάπτυξη (Sustainable Development)**

Δ. Στις Στρατηγικές του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για την **Καθολική Πρόσβαση στην Υγεία (Universal Health Care)** καθώς και την **Παρέμβαση στους Κοινωνικούς Προσδιοριστές της Υγείας (Action on Social Determinants of Health)**

Ε. Στην τεκμηριωμένη πολιτική (Evidence-Based Health Policy) και τις καλές πρακτικές διεθνώς για την πρόληψη της COVID-19 και την αντιμετώπιση της πανδημίας.

ΣΤ. Η παρούσα πρόταση συνδέεται πλήρως και υπηρετεί τον **Στρατηγικό Σχεδιασμό 2020-2024** της Ε.Ο.Ο.

IV. ΑΞΟΝΕΣ ΔΡΑΣΗΣ

Οι Άξονες Δράσης είναι οι εξής:

1. Πρόληψης, καθολικής πρόσβασης και ανθρώπινου κεφαλαίου

- Παροχή οδοντιατρικής φροντίδας σε όλα τα παιδιά και εφήβους
- Οδοντιατρική παρέμβαση σε ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού
- Χρηματοδότηση από πολλαπλές πηγές της καθολικής πρόσβασης στη φροντίδα με ανεκτό κόστος
- Πρόγραμμα προαγωγής της στοματικής υγείας ογκολογικών ασθενών
- Πρόσληψη βοηθών για την άσκηση της Οδοντιατρικής τεσσάρων χειρών
- Ενίσχυση με ανθρώπινο δυναμικό των οδοντιατρικών μονάδων του ΕΣΥ
- Συνεχιζόμενη επιστημονική κατάρτιση

2. Πράσινης, ψηφιακής και ασφαλούς Οδοντιατρικής

- Εκσυγχρονισμός υποδομών οδοντιατρείων για την παροχή οδοντιατρικής φροντίδας με τη βέλτιστη ασφάλεια και στην περίοδο υγειονομικών κρίσεων
- Ψηφιακός μετασχηματισμός οδοντιατρείων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα
- Περιβαλλοντικά υπεύθυνη διαχείριση αποβλήτων και απορριμμάτων οδοντιατρικής πράξης

«Ολοκληρωμένο πλέγμα παρεμβάσεων στη στοματική υγεία».
 Πρόταση της Ελληνικής Οδοντιατρικής Ομοσπονδίας προς την Κυβέρνηση για χρηματοδότηση από ευρωπαϊκούς πόρους (ΕΣΠΑ 2014-2020, ΕΣΠΑ 2021-2027, Recovery Fund κ.α.)

- Δημιουργία δικτύου εντός του ΕΣΥ διαχείρισης επειγόντων οδοντιατρικών περιστατικών στην περίοδο έξαρσης της πανδημίας
- 3. Έρευνας, μελέτης ανισοτήτων και τεκμηρίωσης πολιτικών
 - Αξιολόγηση επιπέδου στοματικής υγείας και εκτίμησης αναγκών περίθαλψης
 - Δημιουργία Εθνικού Κέντρου Καταγραφής Καρκίνου του Στόματος
 - Δημιουργία Κέντρου Μελέτης Ανισοτήτων και Πολιτικών Στοματικής Υγείας
 - Διερεύνηση μελυσματικότητας SARS-CoV-2 στο οδοντιατρικό αερόλυμα

Ενδεικτικός κατάλογος προτεινόμενων έργων – σημαία

1. Παροχή οδοντιατρικής φροντίδας, με έμφαση στην προληπτική οδοντιατρική, σε όλα τα παιδιά και εφήβους ηλικίας 6-18 ετών

Είναι επιστημονικά τεκμηριωμένο ότι η παρέμβαση στην παιδική και εφηβική ηλικία είναι καθοριστική για την ανάπτυξη του παιδιού και τη μετέπειτα υγεία του. Παράλληλα η παρέμβαση αυτή καταπολεμά τις ανισότητες και τους αποκλεισμούς από την οδοντιατρική φροντίδα.

- Voucher για παροχή οδοντιατρικής φροντίδας (κυρίως προληπτικής) σε όλα τα παιδιά και εφήβους 6-18 ετών (η παροχή θα γίνει από ιδιωτικά οδοντιατρεία)

Προϋπολογισμός (για ένα χρόνο): 100.000.000 €.

2. Αναβάθμιση εξοπλισμού για την βελτίωση της ασφάλειας και αποτελεσματικότητας της οδοντιατρικής πράξης ιδίως σε συνθήκες πανδημίας

Λόγω της πανδημίας είναι απολύτως αναγκαίος ο εκσυγχρονισμός της υποδομής και του εξοπλισμού των οδοντιατρείων με στόχο τη μέγιστη δυνατή ασφάλεια και αποτελεσματικότητα της κλινικής πράξης.

- Voucher αγοράς οδοντιατρικού εξοπλισμού σε όλους τους ενεργούς ελευθεροεπαγγελματίες οδοντίατρους
- Αγορά οδοντιατρικού εξοπλισμού σε όλες τις δημόσιες μονάδες

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 110.000.000 €.

«Ολοκλήρωμένο πλέγμα παρεμβάσεων στη στοματική υγεία».

Πρόταση της Ελληνικής Οδοντιατρικής Ομοσπονδίας προς την Κυβέρνηση για χρηματοδότηση από ευρωπαϊκούς πόρους (ΕΣΠΑ 2014-2020, ΕΣΠΑ 2021-2027, Recovery Fund κ.α.)

3. Πρόσληψη βοηθών στην άσκηση της οδοντιατρικής πράξης (βοηθοί οδοντιάτρων, νοσηλευτές κ.α.) για την βελτίωση της ασφάλειας, της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της οδοντιατρικής φροντίδας

Η οδοντιατρική τεσσάρων χειρών αποτελεί προϋπόθεση για την μεγιστοποίηση της ασφάλειας, αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της οδοντιατρικής φροντίδας, ιδίως σε συνθήκες πανδημίας.

- Επιδότηση κατά 75% της πρόσληψης εργαζόμενου για 18 μήνες (κατά τα οριζόμενα στα αντίστοιχα προγράμματα του ΟΑΕΔ)

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 60.000.000 €.

4. Ενίσχυση σε ανθρώπινο επιστημονικό δυναμικό των οδοντιατρικών μονάδων του ΕΣΥ με την πρόσληψη 50 επικουρικών οδοντιάτρων για 24 μήνες

Η ενίσχυση του ΕΣΥ σε οδοντιατρικό επιστημονικό δυναμικό, μετά από πάγωμα των προσλήψεων επί δέκα και πλέον χρόνια, είναι απολύτως αναγκαία για την ανταπόκρισή του στις αυξημένες απαιτήσεις, λόγω και της πανδημίας.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 3.000.000 €.

5. Ανάπτυξη και Λειτουργία Κινητών Μονάδων Στοματικής Υγείας για παρέμβαση σε ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού (πρόσφυγες, Ρομά, άπορους, εξαρτημένους, ψυχικά πάσχοντες, κ.α.)

- Ανάπτυξη και λειτουργία 5-7 κινητών μονάδων για δύο χρόνια για την κάλυψη αναγκών οδοντιατρικής φροντίδας ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού
- Η κάθε Κινητή Μονάδα αποτελείται από οδοντίατρο, βοηθό οδοντίατρου και οδηγό/γενικών καθηκόντων, ενώ απαιτείται η αγορά οχήματος κατάλληλα διαμορφωμένου ή/και η ενοικίαση και διαμόρφωση κτιρίου.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 2.000.000 €.

6. Επιδημιολογική έρευνα αξιολόγησης του επιπέδου στοματικής υγείας και εκτίμησης αναγκών υγείας

*«Ολοκληρωμένο πλέγμα παρεμβάσεων στη στοματική υγεία».
Πρόταση της Ελληνικής Οδοντιατρικής Ομοσπονδίας προς την Κυβέρνηση για χρηματοδότηση
από ευρωπαϊκούς πόρους (ΕΣΠΑ 2014-2020, ΕΣΠΑ 2021-2027, Recovery Fund κ.α.)*

Πρόκειται για απολύτως απαραίτητη έρευνα κλινικής καταγραφής της στοματικής υγείας, που πρέπει να επαναλαμβάνεται ανά δεκαετία.

- Θα πραγματοποιηθεί με βάση το πρωτόκολλο του Π.Ο.Υ. σε συνέχεια των τριών προηγούμενων πανελλαδικών ερευνών, που δημοσιεύτηκαν το 2004 και 2013 (με φορέα υλοποίησης την Ε.Ο.Ο.) και το 1985 (με φορέα υλοποίησης τον Π.Ο.Υ. σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας).

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 1.000.000 €.

7. Δημιουργία εντός του ΕΣΥ δικτύου διαχείρισης επειγόντων οδοντιατρικών περιστατικών την περίοδο της έξαρσης της πανδημίας

Η αναμενόμενη αύξηση των κρουσμάτων του κορωνοϊού τους φθινοπωρινούς και χειμερινούς μήνες θα δημιουργήσει την ανάγκη παροχής επείγουσας οδοντιατρικής φροντίδας σε πάσχοντες από COVID-19.

- Η παροχή της φροντίδας σύμφωνα με τις οδηγίες των διεθνών οργανισμών υγείας θα πρέπει να γίνει σε θαλάμους αρνητικής πίεσης και με αυξημένα μέτρα ατομικής προστασίας του προσωπικού.
- Πέρα από τις τεχνικές και κατασκευαστικές προσαρμογές των οδοντιατρικών μονάδων που θα επιλεγούν για να συμμετάσχουν στο δίκτυο, θα πρέπει να εκπαιδευθεί κατάλληλα το προσωπικό.

Προϋπολογισμός: 1.000.000 €.

8. Πρόγραμμα οδοντιατρικής πρόληψης και προαγωγής της στοματικής υγείας των ογκολογικών ασθενών

Πρόκειται για αναγκαία παρέμβαση σε μία εξαιρετικά επιβαρυνόμενη ως προς τη στοματική υγεία ομάδα πληθυσμού.

- Η παρέμβαση μπορεί να υλοποιηθεί σε συνεργασία των Οδοντιατρικών Συλλόγων της χώρας με τις Υγειονομικές Περιφέρειες υπό τον συντονισμό της Ελληνικής Οδοντιατρικής Ομοσπονδίας.

Προϋπολογισμός: 1.000.000 €.

9. Δημιουργία Εθνικού Κέντρου Καταγραφής του Καρκίνου του Στόματος

«Ολοκληρωμένο πλέγμα παρεμβάσεων στη στοματική υγεία».
Πρόταση της Ελληνικής Οδοντιατρικής Ομοσπονδίας προς την Κυβέρνηση για χρηματοδότηση από ευρωπαϊκούς πόρους (ΕΣΠΑ 2014-2020, ΕΣΠΑ 2021-2027, Recovery Fund κ.α.)

Πρόκειται για αναγκαία παρέμβαση για την αξιολόγηση της νοσηρότητας και θνησιμότητας μίας εξαιρετικά σοβαρής ασθένειας, την εκτίμηση αναγκών υγείας, το σχεδιασμό των παρεμβάσεων πρόληψης, θεραπείας και αποκατάστασης.

Προϋπολογισμός: 1.000.000 €.

10. Δημιουργία Κέντρου Μελέτης Ανισοτήτων & Πολιτικών Στοματικής Υγείας

Πρόκειται για σημαντική παρέμβαση για την συστηματική επιστημονική αξιολόγηση των ανισοτήτων και πολιτικών στοματικής υγείας και την υποστήριξη του σχεδιασμού κατάλληλων παρεμβάσεων. Θα λειτουργήσει με την ευθύνη της Ε.Ο.Ο.

Προϋπολογισμός: 1.000.000 €.

11. Πρόγραμμα συνεχιζόμενης επιστημονικής κατάρτισης των Οδοντιάτρων υπό την ευθύνη της Ε.Ο.Ο. σε συνεργασία με τις Οδοντιατρικές Σχολές και τις επιστημονικές εταιρείες.

Πρόκειται για μία πολύτιμη διαδικασία για την διασφάλιση του βέλτιστου επιπέδου γνώσεων και δεξιοτήτων των Ελλήνων οδοντιάτρων.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 10.000.000 €

12. Επιστημονική διερεύνηση (με την ανάπτυξη ερευνητικού πρωτοκόλλου) της μολυσματικότητας του ιού SARS-CoV-2 στο οδοντιατρικό αερόλυμα.

Πρόκειται για μία αναγκαία ενέργεια με προστιθέμενη αξία, που θα υλοποιηθεί με τη συνεργασία των Οδοντιατρικών Σχολών υπό την εποπτεία της ΕΟΟ.

- Η διερεύνηση της αερογενούς μετάδοσης (ή μη) της νόσου COVID-19 κατά την κλινική οδοντιατρική πράξη είναι κρίσιμη για τη δημόσια υγεία.
- Ωστόσο, τα ερευνητικά δεδομένα διεθνώς είναι εξαιρετικά περιορισμένα και συνεπώς η προτεινόμενη έρευνα έχει υψηλή προστιθέμενη αξία.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 10.000.000 €

13. Περιβαλλοντικά υπεύθυνη και ασφαλής διαχείριση αποβλήτων και απορριμμάτων της οδοντιατρικής πράξης (συμπεριλαμβανομένων των μολυσματικών και τοξικών αποβλήτων).

*«Ολοκληρωμένο πλέγμα παρεμβάσεων στη στοματική υγεία».
Πρόταση της Ελληνικής Οδοντιατρικής Ομοσπονδίας προς την Κυβέρνηση για χρηματοδότηση
από ευρωπαϊκούς πόρους (ΕΣΠΑ 2014-2020, ΕΣΠΑ 2021-2027, Recovery Fund κ.α.)*

- Χρηματοδότηση της προμήθειας του κατάλληλου εξοπλισμού (συσκευής ισχυρής αναρρόφησης με ενσωματωμένο συλλέκτη αμαλγάματος, καταψύκτη κ.α.) απ' όλα τις οδοντιατρικές μονάδες της χώρας.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 20.000.000 €

Συνολικό κόστος παρεμβάσεων: 320.000.000 €.

Σημείωση: Το κόστος αυτό είναι ενδεικτικό. Το πραγματικό τελικό κόστος αναμένεται να κινηθεί σε χαμηλότερα επίπεδα και θα διαμορφωθεί μετά την διάκριση των προτεινόμενων παρεμβάσεων σε επενδύσεις κρατικών ενισχύσεων ή σε δημόσια έργα και τον τελικό προσδιορισμό της μορφής και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους. Αναμένονται επίσης σημαντικές οικονομίες κλίμακας.